

† DANIEL

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

UNIRE ȘI DEMNITATE

Rolul Bisericii în realizarea și păstrarea idealului unității naționale

CUPRINS

<i>Notă editorială</i>	7
------------------------	---

UNIREA PRINCIPATELOR ROMÂNE (1859)

Biserica a cultivat și consfințit unitatea națională Timp binecuvântat.	15
Ceasurile Unirii din Dealul Mitropoliei	21
Galați – oraș al Unirii – la Dunărea de Jos	29
Jertfa Moldovei pe altarul unității naționale	31
Unirea Principatelor Române – temelie pentru unitatea Statului român	33
Activități ale slujitorilor Bisericii pentru Unirea Principatelor Române	39
Clădirea în care s-a decis Unirea	47

MAREA UNIRE DE LA 1 DECEMBRIE 1918

1 Decembrie – Ziua Națională a României	55
Unitatea națională – un dar sfânt și o responsabilitate comună	61
Libertatea și unitatea – componente ale demnității naționale	65

Biserica poporului român a contribuit intens	
la Marea Unire a acestuia într-un stat unitar	71
Biruință prin jertfă. Demnitate prin unire	75
2018 – Anul omagial al unității de credință și de neam	
și Anul comemorativ al făuritorilor Marii Uniri din 1918	81
Unirea Basarabiei cu România – un act de dreptate istorică	
și de demnitate patriotică	91
2018 – Anul omagial al unității de credință și de neam	95
Unitatea națională –	
un dar sfânt și o responsabilitate comună	103
2018 – Anul comemorativ	
al făuritorilor Marii Uniri din 1918	109
Recunoștință făuritorilor Marii Uniri	
de la 1 Decembrie 1918	117

CINSTIREA EROILOR NEAMULUI

Eroii neamului – icoană de iubire jertfelnică	125
Jertfă pe pământ și slavă în cer în ziua	
Înălțării Domnului – cinstirea eroilor neamului	129
Veșnică pomenire și recunoștință	131
Iubirea jertfelnică a eroilor	
trebuie cinstită cu recunoștință	133
Biruință prin jertfă pentru libertatea	
și binele poporului român	139
Pomenirea eroilor neamului este în același timp un act	
de cult și de cultivare a comuniunii între generații	143
Catedrala Națională – o necesitate liturgică practică	
și un simbol al cinstirii eroilor români	149

PERSONALITĂȚI ȘI EVENIMENTE MARCANTE DIN ISTORIA POPORULUI ROMÂN

Ziua Limbii Române – sărbătoare a identității și demnității poporului român	161
Credință și cultură în istoria poporului român	165
Ziua Bucovinei (28 noiembrie)	171
Biserica Ortodoxă Română și conștiința națională a poporului român	173
Biserica a susținut prin cuvânt și faptă dobândirea Independenței României	179
Unitate de credință și unitate de neam în Anul Centenar	183
 <i>Legende și drepturi de autor pentru imaginile din volum</i>	 187

**UNIREA
PRINCIPATELOR
ROMÂNE
(1859)**

BISERICA A CULTIVAT ȘI CONSFINȚIT UNITATEA NAȚIONALĂ*

Conștiința națională a fost cultivată prin credință și cărți de cult

Actul unirii Principatelor Române din 24 ianuarie 1859 este deodată *rodul maturizării conștiinței naționale a românilor și al unei situații internaționale favorabile lor.*

Exprimată în secolul al XV-lea de către domnitorul moldovean Ștefan cel Mare și Sfânt, care spunea Occidentului că Moldova este „o altă Valahie”, adică o altă Țară Românească, sau în anii 1600-1601 de către domnitorul munten Mihai Viteazul, prin unirea vremelnică a Munteniei, Transilvaniei și Moldovei într-un singur stat, *conștiința națională a fost cultivată prin credință și cultură de către Biserică, mai ales prin cărțile de cult în limba română tipărite în Moldova, Țara Românească și Transilvania și răspândite în toate provinciile românești.*

De pildă, dacă unii cronicari moldoveni, precum Grigorie Ureche, afirmau originea latină a moldovenilor, muntenilor și ardelenilor, mitropoliți ai Moldovei, ca Sfinții

* Cuvântul Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, rostit la *Te Deum*-ul oficiat cu ocazia Aniversării Unirii Principatelor Române, 24 ianuarie 2008.

Varlaam și Dosoftei, în secolul al XVII-lea, tipăreau cărți de cult și de învățătură ortodoxă pentru „*toată seminția românească*”. Urmând pilda înaintașilor lor și folosind împrejurări istorice favorabile, conducători politici și ierarhi păstori ai românilor din Moldova și Țara Românească au cultivat și consfințit, la mijlocul secolului al XIX-lea, unitatea de cuget și simțire, de limbă și de credință a Principatelor Române, exprimând în același timp dorința vie și necesitatea istorică a libertății și unității naționale atât pe plan politic, cât și pe plan bisericesc.

Astfel, după Războiul Crimeii (1853-1856), s-au creat condiții favorabile unirii Principatelor Române, deoarece Tratatul de pace încheiat la Paris, la 18/30 martie 1856, între cele șapte Puteri europene de atunci, se ocupa și de Principatele Române, *facilitând reorganizarea lor politico-socială*.

De fapt, se dorea crearea unui stat tampon între imperii ca Turcia, Rusia și Austria. Ca urmare, s-a creat o comisie europeană la București, formată din reprezentanți ai celor șapte Puteri, cu scopul de a înțelege mai bine care sunt aspirațiile politice și sociale ale celor două Principate Române. În acest sens, *au fost organizate Divanurile Ad-hoc, în care reprezentanții sau delegații poporului să-și exprime voința lor politică și socială*.

Atunci s-au format pretutindeni comitete unioniste, care doreau ca în Divanurile Ad-hoc să fie aleși deputați favorabili unirii Moldovei cu Țara Românească. Întrucât Turcia (împreună cu Anglia și Austria) era ostilă unirii Principatelor Române, care aspirau la independență, a încercat să împiedice realizarea unirii prin caimacamii săi: în Moldova, Teodor Balș (1856-1857) și Nicolae Vogoride (1857-1858). Între partidul unionist și partidul separatist se purta o mare luptă. *Biserica, prin ierarhii ei și prin cei mai luminați dintre monahi și preoți, a fost în favoarea unirii Principatelor Române*.

Comitetul Unirii era susținut și de mulți oameni ai Bisericii

În Moldova, cei mai înflăcărați susținători ai Unirii din partea Bisericii au fost: mitropolitul Sofronie Miclescu, arhimandritul Neofit Scriban, pe atunci profesor la Seminarul Teologic de la Socola (Iași), care a scris două lucrări, prima purtând titlul „*Unirea și neunirea Principatelor*”, iar cea de-a doua „*Foloasele Unirii Principatelor Române*”, arhimandritul Melchisedec Ștefănescu, pe atunci rector al Seminarului Teologic din Huși, care a rostit în catedrala episcopală din Huși o înflăcărată predică în favoarea Unirii, aceasta fiind apoi tipărită sub titlul „*Jertfă pentru Unirea Principatelor*”. ***Comitetul Unirii, înființat la Iași, era susținut și de mulți oameni ai Bisericii: ierarhi, egumeni, profesori de seminar, protopopi, preoți, diaconi și călugări. Unii dintre ei au suferit prigoană din partea autorităților politice ostile Unirii.*** Primele alegeri pentru Divanul Ad-hoc în Moldova au fost anulate de Turcia, sub presiunea puterilor europene, datorită abuzurilor făcute de autoritățile comandate de caimacamul Nicolae Vogoride pentru a împiedica victoria unioniștilor.

Însă, după noile alegeri, în Divanul Ad-hoc al Moldovei, Biserica era reprezentată de ierarhi ca membri de drept: mitropolitul Sofronie Miclescu, ca președinte al Divanului Ad-hoc, arhiepiscopul Nectarie Hermeziu, locțiitor de episcop la Roman, și arhiepiscopul Ghenadie Șendrea, locțiitor de episcop la Huși. Pe lângă acești membri de drept, au fost aleși alți doi deputați din partea mănăstirilor neînchinat (arhiepiscopul Filaret Scriban, de la Mănăstirea Socola, și arhiepiscopul Calinic Miclescu, de la Mănăstirea Slatina), precum și trei deputați din partea clerului din orașele reședință de eparhii (arhimandritul Neofit Scriban, la Iași, arhimandritul Melchisedec Ștefănescu, la Huși, și preotul Dimitrie Matcaș, la Roman). Toți aceștia erau în favoarea Unirii.

Episcopul Clement al Argeşului a dus la Iaşi vestea dublei alegeri a lui Cuza. Lucrările Divanului Ad-hoc s-au deschis la 22 septembrie 1857, cu o slujbă de *Te Deum*, în Biserica „Sfântul Nicolae Domnesc”, din Iaşi, şi au fost prezidate de mitropolitul Sofronie Miclescu, care a vorbit despre unitatea de neam şi de credinţă a românilor din Moldova şi Țara Românească: „*Moldo-românii de astăzi sunt toți tot una – spunea el –, ei au o origine, un sânge, o patrie, o istorie, o credință, un Dumnezeu. Să ne silim dară să fim așa, ca să fim vii și ca să învieze întru noi iubita noastră Patrie*”. În şedințele din 7 octombrie şi din 20-21 decembrie 1857 s-au conturat cele mai importante orientări ale unui program de reorganizare politico-socială în favoarea Unirii şi a reorganizării Principatelor Române. Între acestea figura şi dorinţa de autocefalie bisericească. Adunarea electivă din 5/17 ianuarie 1859 de la Iaşi, prezidată de mitropolitul Sofronie Miclescu, l-a ales domn pe colonelul Alexandru Ioan Cuza.

În Țara Românească, în Divanul Ad-hoc, Biserica a fost reprezentată de mitropolitul Nifon, de Sfântul Calinic, episcop al Râmnicului, episcopul Filotei al Buzăului şi de episcopul Clement al Argeşului, ca membri de drept, precum şi de alți deputați clerici: arhimandriții Atanasie Stoenescu, de la Mănăstirea Sadova, şi Ieronim, de la Mănăstirea Bistrița, şi protopopii Iancu Sachelarie, din Bucureşti, Constantin, „protonotariul” Episcopiei de Râmnic, Vasile Serea, „catihetul” de la Buzău, şi Constantin, iconomul de la Argeş.

Divanul Ad-hoc şi-a deschis lucrările la 30 septembrie 1857, prin slujba de *Te Deum* săvârşită la Mitropolia din Bucureşti. Lucrările au fost prezidate de mitropolitul Nifon, care a vorbit despre importanța Unirii Principatelor, iar ceilalți ierarhi au fost activi în comisiile de lucru.

Adunarea Electivă de la Bucureşti, din 24 ianuarie 1859, a fost prezidată de mitropolitul Nifon, care, după alegeri, a

prezentat numele domnitorului ales, și anume Alexandru Ioan Cuza, același om care fusese ales și ca domnitor al Moldovei, la 5 ianuarie 1859.

Episcopul Clement al Argeșului a condus delegația care a dus la Iași vestea alegerii domnitorului moldovean Alexandru Ioan Cuza și ca domn al Țării Românești. Când Alexandru Ioan Cuza a fost ales ca domn al Moldovei, s-a săvârșit o slujbă de *Te Deum* și tot cu slujba de *Te Deum* s-a început și Adunarea Electorală de la București, care l-a ales domnitor tot pe Alexandru Ioan Cuza.

Deci, *Te Deum*-ul, care însemnează, în limba latină, „*pe Tine, Dumnezeu, Te laudăm*”, **are o semnificație deosebită în viața poporului român**, deoarece, în primul rând, mulțumim lui Dumnezeu pentru darurile primite de la El, între ele aflându-se și darul unității noastre de cuget și simțiri. Darul unității de limbă și de credință este sfânt și trebuie să-l apărăm și să-l cultivăm, să-l promovăm și să-l evidențiem în momentele cele mai sfinte ale lucrării noastre în calitate de cetățeni creștini, având vocația de a sfinți pământul românesc prin credință și prin lucrări bineplăcute lui Dumnezeu și folositoare poporului nostru.

Așadar, în fiecare an, în ziua de 24 ianuarie, dorim ca în această Catedrală, pe Dealul Mitropoliei din București, să fie săvârșită o slujbă de *Te Deum*, nu numai ca amintire a faptului că **Biserica, prin rugăciune, prin cuvânt, prin îndemn și prin cărți tipărite, a fost activă în lucrarea de Unire a Principatelor Române**, ci și pentru ca să **cerem ajutorul lui Dumnezeu în păstrarea și cultivarea darului unității naționale**, ca pe o lumină transmisă din generație în generație, ca pe o făclie de Înviere spirituală și ca pe o coroană a demnității noastre românești.